

TÜRK STANDARDI TASARISI

DRAFT TURKISH STANDARD

tst 5086
Revizyon

ICS 67.080

KABAK ÇEKİRDEĞİ

Pumpkin seed

1. MÜTALAA
2006/63600

Bu tasarıya görüş verilirken, tasarı metni içerisinde kullanılan kelime ve/veya ifadelerle ilgili olarak bilinen patent hakları hususunda tarafımıza bilgi ve gerekli dokümanın sağlanması da göz önünde bulundurulmalıdır.

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
Necatibey Caddesi No.112 Bakanlıklar/ANKARA

İçindekiler

1	Kapsam	1
2	Atıf yapılan standard ve/veya dokümanlar.....	1
3	Terimler ve tarifler	1
3.1	Kabak çekirdeği	1
3.2	Yabancı madde.....	1
3.3	Boş tane.....	1
3.4	Bozuk tane	1
4	Sınıflandırma ve özellikler.....	1
4.1	Sınıflar.....	1
4.2	Özellikler	1
4.3	Özellik, muayene ve deney madde numaraları	2
5	Numune alma, muayene ve deneyler.....	2
5.1	Numune alma	2
5.2	Muayeneler	3
5.3	Deneyler.....	3
5.4	Değerlendirme	3
5.5	Muayene ve deney raporu	3
6	Piyasaya arz	4
6.1	Ambalaj	4
6.2	İşaretleme	4
6.3	Taşıma ve muhafaza	4
7	Çeşitli hükümler	5

Ön söz

- Bu tasarı, Türk Standardları Enstitüsü'nün TSE Gıda, Tarım ve Hayvancılık İhtisas Kurulu'na bağlı TK25 Ziraat Teknik Komitesi'nce TS 5086 (1987)'nin revizyonu olarak hazırlanmıştır.

Kabak çekirdeği

1 Kapsam

Bu standard, herhangi bir işlem görmemiş Cucurbita pepo L., Cucurbita maxima L., Cucurbita moschata L. türlerine giren kabakların çekirdeklerini kapsar. Diğer türlerden kabakların çekirdeklerini ve kavurma, tuzlama gibi herhangi bir işleme tabi tutulmuş kabak çekirdeklerini kapsamaz.

2 Atıf yapılan standard ve/veya dokümanlar

Bu standardda diğer standard ve/veya dokümanlara atıf yapılmaktadır. Bu atıflar metin içerisinde uygun yerlerde belirtilmiş ve aşağıda liste halinde verilmiştir. * işaretli olanlar bu standardın basıldığı tarihte İngilizce metin olarak yayımlanmış olan Türk Standardlarıdır.

TS No	Türkçe Adı	İngilizce Adı
TS 2134	Baharat - Rutubet miktarı tayini	Spices and condiments - Determination of moisture content
TS 142	Nohut	Chick peas

3 Terimler ve tarifler

3.1 Kabak çekirdeği

Kabakgiller (Cucurbitaceae) familyasının, Cucurbita cinsinden Cucurbita pepo L., Cucurbita maxima L., Cucurbita moschata L. türlerine giren kabak bitkilerinin olgunlaşmış meyvelerinden elde edilen, yassı ve değişik irilikte kurutulmuş tohum.

3.2 Yabancı madde

Kabak çekirdeklerinin arasında bulunan kendisinden başka her türlü madde (kum, taş, toprak, kabuk, bitkisel parçalar, yabancı tohumlar vb.).

3.3 Boş tane

İçi tam tutmamış veya çok zayıf teşekkül etmiş tane.

3.4 Bozuk tane

Acılaşmış, nem almış, küflenmiş, lekelenmiş, kendine özgü renk, tat ve kokusunu yitirmiş, çürümüş, böcek yenikli, filizlenmiş veya donuk renkli kabak çekirdekleri.

4 Sınıflandırma ve özellikler

Kabak çekirdekleri özelliklerine göre sınıflara ayrılır.

4.1 Sınıflar

Kabak çekirdeği;

- I. sınıf,
- II. sınıf

olmak üzere iki sınıfa ayrılır.

4.2 Özellikler

4.2.1 Genel özellikler

Kabak çekirdeği,

- Olgunluğunu tamamlamış kabak meyvelerinden elde edilmiş,
- Meyve eti parçalarından temizlenmiş, kurutulmuş,
- İçi sağlam, bütün (tam),
- Temiz (gözle görülebilir yabancı madde ihtiva etmemeli) ve bozulmamış,

- Kendine özgü renk ve tatta,
- Üzerindeki zarından temizlenmiş,
- Görünüşü homojen

olmalıdır.

4.2.2 Genel özellikler

Kabak çekirdeğinin sınıf özellikleri Çizelge 1'de verilen değerlere uygun olmalıdır.

Çizelge 1 - Kabak çekirdeğinin sınıf özellikleri

Özellikler	Sınıflar (% en çok)	
	I	II
Rutubet	12	15
Yabancı madde	2	4
Bozuk tane	2	4
Boş tane	1	2

4.3 Özellik, muayene ve deney madde numaraları

Özellikler ile bunların muayene ve deneylerine ait madde numaraları Çizelge 2'de verilmiştir.

Çizelge 2 - Özellik ve deneyler ile bunların muayenelerine ait madde numaraları

Özellik	Özellik muayene no	Muayene ve deney madde no
Genel özellikler	4.2.1	5.2.2
Rutubet	4.2.2	5.3.1
Yabancı madde	4.2.2	5.3.2
Bozuk tane	4.2.2	5.2.2
Boş tane	4.2.2	5.2.2
Ambalaj	6.1	5.2.1
İşaretleme	6.2	5.2.1

5 Numune alma, muayene ve deneyler

5.1 Numune alma

Numune partiden alınır. Sınıfı ve ambalajları aynı olan ve bir defada muayeneye sunulan kabak çekirdekleri bir parti sayılır.

5.1.1 Büyük ambalajlardan numune alma

Kabak çekirdeği numunesi almak için Çizelge 3'de belirtilen partiyi oluşturan ambalaj sayısına göre karşılığında gösterilen (n) sayıda ambalaj ayrılır. Muayene ve deney için gereken numuneler bu ambalajlardan alınır. Numune almak için ayrılacak ambalajlar parti içerisinde tesadüfi olarak seçilmeli ve bunu yapmak için aşağıdaki sistematik metot uygulanmalıdır:

Partiyi oluşturan birim ambalajlar 1'den başlanarak 1, 2, 3,.....N şeklinde numaralandırılır. Herhangi bir ambalajdan başlanarak ambalajlar 1, 2, 3,..... şeklinde (N/n=r) kadar sayılır. (N/n) bir tam sayı değilse (r) tam sayıya tamamlanır ve (r) inci ambalaj numune alınmak üzere ayrılır. Sayma ve ayırma işlemine, Çizelge 3'e göre ayrılması gereken ambalaj sayısına erişilinceye kadar devam edilir.

Burada;

N=Parti içerisindeki ambalaj sayısı,

n=Numune alınmak için ayrılacak ambalaj sayısı

dır.

Çizelge 3 - Numune alınmak üzere ayrılacak ambalaj sayısı

Partideki ambalaj sayısı (N)	Numune alınmak için ayrılacak ambalaj sayısı
16 'ya kadar	2
16- 30	3
31- 50	4
51-100	5
101-200	8
201 ve daha fazla	12

Ayrılan bu ambalajların her birinin değişik yerlerinden (alt, orta, üst) Çizelge 4'de gösterildiği gibi alınacak kabak çekirdekleri bir araya getirilip iyice karıştırılarak bir paçal numune oluşturulur. Bu paçal numuneden 50'şer gramlık 4 takım temsili numune alınır. Muayene ve deneyler bu temsili numuneler üzerinde yapılır.

Çizelge 4 - Ayrılan ambalajların her birinden alınacak numune miktarı (g)

Partideki ambalaj sayısı (N)	İlk numune (en az)	Paçal numune (en az)	Temsili numune (4 takım)
16'ya kadar	100	200	4x50=200
16 – 30	100	300	4x50=200
31 – 50	75	300	4x50=200
51 – 100	60	300	4x50=200
101 – 200	50	400	4x50=200
201 ve daha yukarı	40	480	4x50=200

5.2 Muayeneler**5.2.1 Ambalaj ve ambalaj malzemesinin muayenesi**

Ambalaj ve ambalaj malzemesinin muayenesi, elle ve gözle incelenerek, gerektiğinde tartılarak ve ölçülerek yapılır ve sonuçların Madde 6.1 ve Madde 6.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.2.2 Kabak çekirdeklerinin muayenesi

Kabak çekirdeklerinin muayenesi tadılarak, tartılarak, ölçülerek, elle, gözle incelenerek, gerektiğinde Madde 5.3'teki deneyler uygulanarak yapılır ve sonuçların Madde 4.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.3 Deneyler**5.3.1 Rutubet tayini**

Rutubet tayini, TS 2134'e göre yapılır. Sonucun Madde 4.2.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.3.2 Yabancı madde tayini

Yabancı madde miktarı, TS 142'ye göre tayin edilir. Sonucun Madde 4.2.2'ye uygun olup olmadığına bakılır.

5.4 Değerlendirme

Muayene ve deney sonuçlarının her biri standarda uygunsa parti de standarda uygun sayılır.

5.5 Muayene ve deney raporu

Muayene ve deney raporunda en az aşağıdaki bilgiler bulunmalıdır:

- Firmanın adı ve adresi,
- Muayene ve deneyin yapıldığı yerin adı,
- Muayeneyi ve deneyi yapanın ve/veya raporu imzalayan yetkililerin adları, görev ve meslekleri,
- Numunenin alındığı tarih ile muayene ve deney tarihi,
- Numunenin tanıtılması,
- Muayene ve deneylerde uygulanan standartların numaraları,
- Sonuçların değerlendirilmesi,
- Muayene ve deney sonuçlarını değiştirebilecek faktörlerin mahsurlarını gidermek üzere alınan tedbirler,

- Uygulanan muayene ve deney metotlarında belirtilmeyen veya mecburi görülmeyen fakat muayene ve deneyde yer almış olan işlemler,
- Numunenin standarda uygun olup olmadığı,
- Rapora ait seri numarası ve tarih, her sayfanın numarası ve toplam sayfa sayısı.

6 Piyasaya arz

Kabak çekirdeği, piyasaya ambalajlı olarak arz edilir.

6.1 Ambalaj

Kabak çekirdeği, taşıma, muhafaza ve pazarlama süresince, sağlığa ve ürüne zarar vermeyecek, rutubet ve ışıktan koruyacak nitelikte temiz, yeni, kuru, kokusuz, içindeki ürünün özelliklerini bozmayan torba ve çuvallar içinde piyasaya arz edilir. Küçük ambalajlar sevkiyatta bunları koruyacak yukarıdaki şartlara uygun daha büyük ambalajlara konur. Ambalajların üzerine yazılacak yazılarda kullanılacak mürekkep ve boya ile etiketlerin yapıştırılmasında kullanılan zambk, toksik etkili olmamalı veya diğer şekillerde insan sağlığına zararlı olmamalıdır. Ambalajlar en çok 50 kg ağırlıkta olabilir. Ancak isteğe göre bunun dışındaki ağırlıktaki ambalajlar da kullanılabilir. Basılı ambalaj kullanıldığında yazılı kısmın dışarı gelmesine ve ürüne değmemesine özen gösterilmelidir.

Her ambalaj veya partide dışarıdan bakıldığında görülen kabak çekirdekleri o ambalaj veya partideki bütün ürünü temsil etmelidir.

6.2 İşaretleme

Kabak çekirdekleri ambalajları üzerine veya etiketlere, en az aşağıdaki bilgiler okunaklı olarak, silinmeyecek ve bozulmayacak şekilde yazılır veya basılır. Ambalajın ağzı, açıldığında tekrar kapatılmayacak veya tekrar kapatıldığında kapatıldığı belli olacak şekilde olmalıdır.

- İmalatçı, ihracatçı, ithalatçı firmalardan en az birinin ticari unvanı veya kısa adı, varsa tescilli markası (sadece ithalatçı firmanın unvanı veya kısa adının yazılması durumunda, ambalajlar üzerine, “Türk Malı” anlamına gelen bir ibarenin de mutlaka yazılması) gerekmektedir.
- Bu standardın işaret ve numarası (TS 5086 şeklinde),
- Ürünün adı (Kabak çekirdeği),
- Parti, seri veya kod numaralarından en az biri,
- Sınıfı,
- Üretim bölgesi (isteğe bağlı),
- Net kütlesi (en az g veya kg olarak),
- Üretim tarihi (isteğe bağlı),
- Küçük ambalaj adedi (varsa),
- Firmaca tavsiye edilen raf ömrü veya son tüketim tarihi.

Büyük ambalajlar içerisinde bulunan küçük tüketici ambalajları üzerine, yukarıdaki işaretleme bilgilerinden en az;

- Ürünün adı,
- Kütlesi (en az g veya kg olarak) veya adedi,
- Son tüketim tarihi

bilgileri okunaklı olarak, silinmeyecek ve bozulmayacak şekilde yazılmalı veya basılmalıdır.

Gerektiğinde bu bilgiler Türkçe veya yabancı dillerde yazılabilir.

6.3 Taşıma ve muhafaza

İçinde kabak çekirdeği bulunan ambalajlar, işleme yerlerinde, depolarda ve taşıtlarda kötü koku yayan ve bunları kirlüten maddelerle bir arada bulundurulmamalıdır. Ambalajlar, rutubetsiz, üstü kapalı ve havadar yerlerde gölgede tutulmalı; yağış, dondurucu soğuk ve doğrudan güneş ışığı altında bırakılmamalı ve bu durumda yükleme boşaltma yapılmamalıdır.

Ambalajlar, yırtılma, ezilme ve bozulmaya meydan vermeyecek şekilde taşınmalı, yükleme ve boşaltma işlemlerinde gerektiğinde palet veya otomatik taşıyıcılar kullanılmalıdır.

7 Çeşitli hükümler

Üretici veya satıcı, bu standarda uygun olarak ürettiğini beyan ettiği kabak çekirdeği için istenildiğinde, standarda uygunluk beyannamesi vermek veya göstermek mecburiyetindedir. Bu beyannamede satış konusu kabak çekirdeğinin,

- Madde 4'deki özelliklerde olduğunun,
- Madde 5'deki muayenelerinin yapılmış olduğu ve uygun sonuç alındığının

belirtilmesi gerekir.

Not - Bu standardda yer almayan hususlarda Türk Gıda Kodeksi hükümlerine göre işlem yapılır.